

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA TOMA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 42716/02)

Hotărâre

Strasbourg

24 februarie 2009

Definitivă

24/05/2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În cauza Toma împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Supančič, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Ann Power, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 27 ianuarie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 42716/02 îndreptată împotriva României prin care un resortisant al acestui stat, domnul Marius Ionel Toma („reclamantul”), a sesizat Curtea la 11 noiembrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamantul, care a beneficiat de asistență juridică, este reprezentat de Elena Popescu, avocată în Constanța. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 24 ianuarie 2006, președintele secției a treia a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu art. 29 § 3 din convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamantul s-a născut în 1973 și are domiciliul în Constanța.

A. Audierea reclamantului din 10 septembrie 2002

1. Versiunea reclamantului

5. La ora 1 dimineața, în noaptea de 9 spre 10 septembrie 2002, reclamantul și un alt individ, numit A.M., au fost prinși în flagrant de către agenții Brigăzii Antidrog, printre care se număra și un agent sub acoperire, cu 800 g de canabis asupra lor, canabis destinat, conform autorităților, vânzării. Operațiunea în cauză a avut loc în orașul Constanța, în parcare a unei unități militare, în apropierea sediului Brigăzii de Combatere a Crimei Organizate. Conform reclamantului, canabisul a fost găsit asupra lui C.S., un colaborator civil, agent de poliție sub acoperire, care îi însoțea într-un taxi la momentul flagrantului. În procesul-verbal de constatare întocmit la fața locului, agenții de poliție au prezentat circumstanțele flagrantului și răspunsurile reclamantului la întrebările adresate cu privire la proveniența canabisului.

6. Conform reclamantului, care face trimitere la declarația șoferului de taxi, D.G., și la imaginile din 10 septembrie 2002 care îl prezintă cu urme de violență (a se vedea infra, pct. 11 și 19), acesta și A.M. au fost încercuiți și loviți de mai mulți agenți înarmați ai Brigăzii Antidrog, imediat ce au coborât din taxi.

7. În dimineața zilei de 10 septembrie 2002, fără a fi asistat de un avocat, reclamantul a fost obligat de către agenții de poliție să dea o primă declarație prin care recunoștea că respectiva cantitate de canabis confiscată îi aparținea. În fața refuzului acestuia, agenții de poliție l-au lovit și au asmuțit doi câini polițiști pentru a-l face să scrie declarația care le convenea, procurorul responsabil de anchetă fiind el însuși prezent la anumite scene de violență. Sub amenințările agenților de poliție și a câinilor lor, reclamantul a scris declarația dictată de primii. Cu fața tumefiată și nasul și gura pline de sânge, persoanei în cauză nu i s-a permis să meargă să se spele; un agent de poliție l-a șters în bătaie de joc cu un prosop murdar care fusese folosit pentru a șterge sângele de pe podea.

8. Conform reclamantului, atât acesta, cât și mama sa s-au plâns la procuror de violențele la care a fost supus de către agenții de poliție și au solicitat un examen medico-legal, dar procurorul a amânat în mai multe rânduri vizita medicală pentru o dată ulterioară. În perioada 10-26 septembrie 2002, acesta s-a aflat în stare de arest preventiv la sediul Poliției Constanța, înainte de a fi transferat la penitenciarul Poarta Albă, după ce urmele de violență de pe fața lui au dispărut.

2. Versiunea Guvernului

9. Fără a prezenta în realitate o versiune diferită a faptelor, Guvernul contestă în mod implicit versiunea reclamantului, făcând trimitere în această privință la fișa medicală din 11 septembrie 2002, ulterior deținerii reclamantului și eliberată – conform Guvernului – în penitenciarul Poarta Albă. Fișa includea pe aceeași pagină: la rubrica „starea de sănătate la intrarea în penitenciar”, mențiunea „sănătos clinic” și semnătura medicului I.M.C.; și în josul paginii, la rubrica „concluzii”, alte mențiuni cu privire la istoricul medical al persoanei în

cauză (internare psihiatrică, tulburări de comportament) și semnătura medicului M.G.. Reiese din dosar că medicul din urmă profesa la penitenciarul Poarta Albă, unde a fost adus reclamantul la 26 septembrie 2002. Un alt document furnizat de Guvern vizează examinarea reclamantului la 11 septembrie 2002, de către un medic radiolog.

10. De asemenea, conform unei scrisori din 7 martie 2006 din partea Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța, nu reiese din dosarul reclamantului că acesta a solicitat un examen medico-legal sau că a depus vreo plângere penală împotriva agenților de poliție.

B. Difuzarea imaginilor și publicarea unei fotografii care îl prezintă pe reclamant la sediul poliției

11. La 10 septembrie 2002, jurnaliștii de la postul local de televiziune „TV Neptun” și de la cotidianul *Telegraf* l-au filmat pe reclamant și l-au fotografiat într-un birou la sediul Poliției Constanța. O imagine în care era prezentată fața persoanei în cauză purtând semne vizibile de violență (echimoze violacee la nivelul frunții, obrazului drept, nasului și în jurul ochiului drept) a fost publicată la 11 septembrie 2002 pe prima pagină a cotidianului menționat anterior. Articolul care însoțea fotografia îl numea pe reclamant „traficant”. La o dată neprecizată, canalul citat anterior a difuzat imagini referitoare la arestarea reclamantului, inclusiv o scurtă secvență în care acesta era la sediul poliției, prezentând pe față urme ale violențelor menționate. Conform reclamantului, jurnaliștii în cauză fuseseră chemați de poliție.

C. Procedura privind arestarea preventivă a reclamantului

12. La 10 septembrie 2002, reclamantul a fost adus înaintea procurorului însărcinat cu ancheta care, conform persoanei în cauză, nu l-a ascultat, ci i-a dictat unei secretare declarația dată de acesta din urmă sub amenințarea agenților de poliție. Ulterior, procurorul a decis începerea urmăririi penale împotriva persoanei în cauză și, pe parcursul zilei și în prezența unui avocat numit din oficiu, l-a interogat din nou pe reclamant, aducându-i la cunoștință faptele de care era acuzat, încadrarea lor juridică, precum și drepturile sale procedurale, prin care se număra și acela de a fi asistat de un avocat ales. După interogatoriu, procurorul a dispus arestarea preventivă a reclamantului pentru deținere și trafic de droguri, delikte prevăzute la art. 2 alin. (1) și art. 4 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.

13. La 11 septembrie 2002, reclamantul a ales un avocat pentru a-l reprezenta, care l-a înlocuit pe avocatul numit din oficiu, a cărui delegație, din 11 septembrie 2002, preciza că acesta din urmă a asistat persoana în cauză la 10 septembrie 2002.

14. Prin rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 19 septembrie 2002, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța a respins plângerea reclamantului pentru nerespectarea dreptului la apărare în cursul anchetei, ca urmare a faptului că nu a fost asistat de către un avocat la momentul reținerii sale și în special la prima sa declarație. Parchetul a considerat că, în conformitate cu art. 5, 6 alin. (3) și 171 C. proc. pen., înainte de începerea urmăririi penale, Parchetul nu este obligat să informeze persoana în cauză cu privire la faptele de care este acuzat, încadrarea lor juridică sau drepturile sale la apărare, precum acela de a fi asistat de un avocat.

15. La 23 septembrie 2002, reclamantul a depus la parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța o plângere împotriva ordonanței procurorului de arestare preventivă din 10 septembrie 2002, pe care a considerat-o nelegală. Plângerea i-a parvenit procurorului competent la 24 septembrie 2002, care a transmis-o a doua zi tribunalului, unde a fost

înregistrată la 26 septembrie 2002. Prin hotărârea din 30 septembrie 2002, Tribunalul Constanța a respins plângerea reclamantului ca neîntemeiată. Conform instanței, din delegația din 11 septembrie 2002 reiese că, după începerea urmăririi penale, reclamantul a fost interogat la 10 septembrie 2002, în prezența unui avocat numit din oficiu, fiind informat în același timp de acuzațiile împotriva lui și de drepturile sale la apărare. De asemenea, ordonanța în cauză nu era nelegală.

16. În cadrul unei proceduri distincte, prin hotărârea din 1 octombrie 2002, Tribunalul Constanța a prelungit cu treizeci de zile arestarea preventivă a reclamantului, de la 10 octombrie la 8 noiembrie 2002.

17. La 2 octombrie 2002, reclamantul a formulat recurs împotriva hotărârii din 30 septembrie 2002, invocând nulitatea actelor de urmărire penală, având în vedere nerespectarea dreptului său la apărare și violențele la care a fost supus de către agenții de poliție și a depus la dosar o copie a cotidianului care a publicat fotografia sa la 11 septembrie 2002. La 8 octombrie 2002, recursul reclamantului a fost trimis de către Parchet Curții de Apel Constanța, unde a fost înregistrat a doua zi.

18. În fața curții de apel, procurorul a considerat că, în speță, nu există nici un motiv de nulitate. După amânarea examinării recursului la 11 octombrie 2002, la cererea mamei reclamantului, pe motiv că avocatul ales de acesta din urmă nu putea fi prezent, prin hotărârea din 15 octombrie 2002, pronunțată în ședință publică, curtea de apel a respins recursul ca nefondat.

D. Procedura de fond împotriva reclamantului și reiterarea de către acesta a acuzațiilor referitoare la violențele suferite

19. După trimiterea în judecată a reclamantului și a lui A.M., în ședința din 9 decembrie 2002, D.G., șoferul de taxi prezent la momentul flagrantului, a fost audiat de Tribunalul Constanța, în prezența procurorului. D.G. și-a menținut declarația dată în fața organelor de urmărire penală și a precizat că persoana în cauză și A.M. au fost încercuiți și loviți cu pumnii și picioarele de cinci sau șase agenți ai Brigăzii Antidrog, purtând cagule și înarmați, imediat ce primii au coborât din taxi și au încercat să fugă în parcare unității militare. D.G. a adăugat că reclamantul și A.M. au fost loviți chiar după ce au fost înținși pe burtă și încătușați. D.G. a concluzionat că, după ce a dat prima declarație la fața locului, acesta i-a văzut pe reclamant și pe A.M., într-o încăpăre a unității militare, bătuti și înținși burtă. În aceeași ședință de judecată, instanța a respins cererea reclamantului privind audierea lui C.S. – colaboratorul infiltrat – și depunerea la dosar a procesului-verbal de percheziție a domiciliului acestuia din urmă, considerând că aceste probe nu erau relevante.

20. Cu ocazia dezbaterilor din 17 martie 2003 în fața tribunalului privind fondul acuzațiilor aduse împotriva reclamantului, avocatul acestuia a susținut, printre altele, faptul că declarațiile persoanei în cauză au fost obținute prin folosirea forței, că procurorul l-a avertizat pe acesta din urmă că trebuia să își mențină declarațiile și că accesul său la sediul poliției unde era reținut clientul său a fost împiedicat atâta timp cât au fost vizibile urmele de violență pe care acesta din urmă le prezenta. De asemenea, avocatul a susținut că agenții de poliție l-au incitat pe reclamant să comită faptele de care era acuzat. Procurorul însărcinat cu ancheta a răspuns că nu existau probe cu privire la susținerile persoanei în cauză conform cărora acesta a fost supus la acte de violență cauzatoare de suferințe fizice și psihice în cursul anchetei.

21. Prin hotărârea din 24 martie 2003, Tribunalul Constanța l-a condamnat pe reclamant la trei ani de închisoare pentru deținere ilegală de droguri în vederea comercializării.

22. În cadrul apelului formulat împotriva hotărârii citate anterior și în cadrul dezbaterilor din 9 mai 2003, reclamantul a invocat, printre alte motive de apel, faptul că declarațiile sale și

procesul-verbal de constatare a infracțiunii din 10 septembrie 2002 erau lovite de nulitate absolută, deoarece au fost semnate după ce acesta a fost supus unor acte de violență, în cursul flagrantului și la sediul poliției. Acesta a făcut trimitere la fotografia publicată în cotidianul *Telegraf* și la declarația lui D.G. În observațiile sale, procurorul a considerat că, în speță, nu exista nici un motiv de nulitate absolută.

23. Prin hotărârea din 9 mai 2003, fără a insista asupra motivului nulității menționate, Curtea de Apel Constanța a admis parțial apelul persoanei în cauză: considerând că pedeapsa aplicată era prea dură ținând seama de fapte, aceasta a redus-o la un an și șase luni de închisoare.

24. Prin scrisoarea trimisă Curții la 13 decembrie 2004, reclamantul a precizat că nu a introdus recurs împotriva hotărârii menționate anterior pe motiv că acesta își executase deja mare parte a pedepsei sale și că după câteva luni urma oricum să fie pus în libertate.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

A. Codul penal

25. Dispozițiile art. 266 și 271¹ C. pen. privind infracțiunile de „cercetare abuzivă din partea organelor de anchetă” și, respectiv, de „tortură” sunt citate în cauza *Velcea împotriva României* [(dec.), nr. 60957/00, 23 iunie 2005]. De asemenea, art. 206 C. pen., care sancționează calomnia, prevede că afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară ori disprețului public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

B. Codul de procedură penală

26. Dispozițiile Codului de procedură penală în materie de plângere prealabilă și căile de atac împotriva deciziilor parchetului sunt descrise în hotărârea *Dumitru Popescu împotriva României (nr. 1)* (nr. 49234/99, pct. 43-45, 26 aprilie 2007). De asemenea, art. 140¹ C. proc. pen. de reglementare a procedurii de plângere împotriva ordonanței procurorului de arestare preventivă era formulat după cum urmează, la momentul desfășurării faptelor, înainte de a fi modificat de Legea nr. 281, publicată la 1 iulie 2003:

Art. 140¹ (Plângerea împotriva măsurilor preventive luate de procuror)

„(1). Împotriva ordonanței de arestare preventivă [...] se poate face plângere la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2). Plângerea, împreună cu dosarul cauzei, va fi trimisă instanței prevăzute în alin. 1, în termen de 24 de ore, iar învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței și va fi asistat de apărător. [...]

(4). Plângerea se va cerceta în camera de consiliu.

(5). Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere, asupra legalității măsurii, după ascultarea învinuitului sau a inculpatului. [...]

După intrarea în vigoare a Legii nr. 281/2003 menționată, art. 140¹ a păstrat termenul de 24 de ore pentru transferul dosarului la instanța însărcinată cu examinarea plângerii, dar a adăugat că instanța trebuia să se pronunțe în termen de 48 de ore (în cazul unui învinuit) sau de trei zile (în cazul unui inculpat). Instanța este obligată, precum în dispozițiile anterioare, să se pronunțe „în aceeași zi”. Conform art. 149 C. proc. pen., arestarea preventivă nu poate depăși treizeci de zile, cu excepția cazului în care este prelungită de instanța competentă.

27. Art. 221 C. proc. pen. privind modalitățile de sesizare a organelor de cercetare și de urmărire penală este formulat după cum urmează:

Art. 221 alin. (1) (Sesizarea organelor de urmărire penală)

„Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, ori se sesizează din oficiu când află pe orice altă cale că s-a săvârșit o infracțiune.”

În cazul în care organele de urmărire penală se sesizează din oficiu, acestea încheie un proces-verbal care constituie începerea urmăririi penale, proces-verbal care trebuie confirmat de un procuror [art. 228 alin. (3) C. proc. pen.].

În cadrul rechizitorului din 2 aprilie 2002, după trimiterea în judecată a unui inculpat pentru furt calificat, procurorul însărcinat cu ancheta de pe lângă Judecătoria Iași a precizat că a constatat urme evidente de violență la momentul luării declarației inculpatului și că a solicitat deschiderea unei anchete în ceea ce privește infracțiunea prevăzută la art. 266 C. pen., având în vedere că persoana în cauză susținea că a fost agresată de polițiști pentru a mărturisi faptele.

28. Dispozițiile Codului de procedură penală privind arestarea preventivă dispusă de procuror, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, sunt rezumate în cauza *Năstase-Silvestru împotriva României* (nr. 74785/01, pct. 21-22, 4 octombrie 2007).

C. Dispozițiile legale și jurisprudența referitoare la dreptul de a beneficia de un examen medical în timpul arestării preventive și recomandările CPT privind constatările medicale efectuate cu ocazia reținerii sale

29. Legea nr. 23/1969 privind drepturile persoanelor reținute, astfel cum era în vigoare la momentul faptelor, nu prevedea dreptul de a beneficia, la cerere, de un examen medical, ci se limita la garantarea, în mod general, a dreptului deținuților la asistență medicală. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56 din 25 iunie 2003, care a completat Legea nr. 23/1969 și care li se aplica și persoanelor deținute, prevedea că un astfel de examen trebuie efectuat la momentul intrării în penitenciar și apoi periodic și că medicul avea obligația de a consemna urmele de violență și observațiile persoanei în cauză și de a sesiza procurorul în cazul unor indicii de rele tratamente. Ordonanța a fost abrogată și înlocuită de Legea nr. 275, publicată în Monitorul Oficial din 20 iulie 2006, care a reluat dispozițiile citate anterior.

30. Prin hotărârea definitivă nr. 840/R din 28 septembrie 2004 (dosarul nr. 1262/P/R/2004), secția penală a Curții de Apel Brașov a hotărât, în ceea ce privește acuzațiile de rele tratamente aplicate de agenți de poliție în 2002, că victima, care susținea că le-a solicitat în zadar agenților de poliție să fie supusă unui examen medical, se afla în detenție în 2002 și, în consecință, exercitarea anumitor drepturi, printre care și cel de a fi consultat de un medic pentru a obține un certificat medico-legal, era limitată. În aceste circumstanțe, curtea de apel a considerat că absența unui astfel de certificat, care de altfel nu era singurul mijloc de probă pentru susținerea acuzațiilor de rele tratamente, nu i se putea reproșa victimei.

31. Recomandările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a sau Pedepselor sau Tratatamentelor Inumane sau Degradante (CPT), făcute după vizitele efectuate în România la 24 ianuarie și 5 februarie 1999, cu privire la constatările medicale privind rănilor observate pe persoanele aflate în stare de detenție, sunt citate în hotărârea *Iambor împotriva României* (nr. 64536/01, pct. 143, 24 iunie 2008).

D. Dispozițiile Codului civil în ceea ce privește răspunderea civilă delictuală (art. 998 și 999 C. civ.)

32. Dispozițiile în cauză sunt descrise în hotărârea *Iambor* (citată anterior, pct. 142). Conform doctrinei și jurisprudenței interne, răspunderea civilă delictuală nu poate fi angajată

decât dacă reclamantul dovedește cumulat existența a patru elemente: fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate care există între aceste două elemente, precum și culpabilitatea autorului prejudiciului, și anume existența, în cazul său, a unei culpe (indiferent că este sub formă de intenție, imprudență sau neglijență) (L. Pop, *Teoria generală a obligațiilor*, p. 198 și 226, Ed. Lumina Lex, 1998).

E. Dispozițiile legale privind dreptul la imagine al unei persoane private de libertate

33. Art. 30 alin. (6) din Constituția din 1991, reluat de Constituția din 2003, prevedea că libertatea de exprimare nu poate prejudicia, printre altele, dreptul unei persoane la propria imagine.

34. Art. 45 alin. (2) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, intrată în vigoare la 23 august 2002 („Legea nr. 360/2002”), prevedea că polițistul poate prezenta în public informații și date obținute în exercitarea atribuțiilor de serviciu doar dacă nu încalcă, printre altele, dreptul la imagine. De asemenea, la momentul faptelor, decizia nr. 80/2002 a Consiliului Național al Audiovizualului (CNA) privind protecția demnității umane și a dreptului la propria imagine, publicată la 21 august 2002 în Monitorul Oficial („decizia nr. 80/2002”), prevedea, la art. 4, că înregistrările conținând imagini ale unei persoane nu pot fi difuzate decât cu acordul acesteia, cu excepția situațiilor în care este vorba de demersuri jurnalistice care răspund unui interes public justificat sau când înregistrarea este incidentală și este realizată în locuri publice. Totuși, dreptul la imagine nu putea împiedica aflarea adevărului în probleme de interes public justificat [art. 3 alin. (2)]. Dispozițiile citate anterior ale acestei decizii au fost reluate și completate în Decizia nr. 248/2004 a CNA, publicată în Monitorul Oficial la 26 iulie 2004, care prevedea, la art. 5, că este interzisă difuzarea de imagini ale persoanelor reținute pentru cercetări, arestate sau aflate în detenție, fără acordul acestora, cu excepția cazului în care înregistrarea este incidentală și realizată în locuri publice. Aceste dispoziții sunt reluate în decizia nr. 187/2006 a CNA. Necesitatea unui acord scris din partea persoanei lipsite de libertate a fost adăugată, cu excepția cazului în care înregistrarea este realizată în locuri publice.

ÎN DREPT,

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

35. Reclamantul se plânge de rele tratamente aplicate de către agenții de poliție la 10 septembrie 2002 și susține, în esență, că autoritățile nu au desfășurat nici o anchetă în această privință. Acesta invocă art. 3 din convenție, formulat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

36. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

37. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac de către reclamant, menționând că persoana în cauză nu a sesizat Parchetul cu o plângere penală, întemeiată pe art. 266 sau 267¹ C. pen., împotriva agenților de poliție care l-ar fi bătut. Guvernul consideră că, prin intermediul unei plângeri penale, reclamantul a însărcinat organele de urmărire penală cu obligația de a efectua o anchetă în ceea ce privește faptele în cauză. O astfel de anchetă ar fi dus fie la trimiterea în

judecată a persoanelor răspunzătoare, fie la o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale din partea Parchetului, ce poate fi atacată conform dispozițiilor relevante ale Codului de procedură penală (a se vedea supra, pct. 26). Acesta se bazează pe hotărârile instanțelor interne privind faptele calificate drept anchetă abuzivă, hotărâri pronunțate în principal în anul 2005.

38. Reclamantul susține că a fost respectată condiția stabilită la art. 35 § 1 din convenție.

39. Curtea reamintește că regula epuizării căilor de atac interne enunțată la art. 35 § 1 din convenție urmărește să acorde statelor contractante posibilitatea remedierii situației în ordinea lor juridică internă înainte de a fi obligate să răspundă de actele lor în fața unui organism internațional (*Egmez împotriva Ciprului*, nr. 30873/96, pct. 64, CEDO 2000-XII). În această privință, un reclamant trebuie să folosească în mod normal căile de atac interne cu adevărat eficiente și suficiente. În cazul în care o cale de atac a fost utilizată, folosirea unei căi al cărei scop este practic același nu este solicitată [*Günes împotriva Turciei* (dec.), nr. 28490/95, 9 octombrie 2001].

40. Curtea admite, în conformitate cu susținerile Guvernului, că introducerea unei plângeri penale reprezintă modalitatea obișnuită prin care un individ care se consideră victima unor violențe poate sesiza Parchetul cu privire la faptele în cauză și că, în speță, reclamantul nu a dovedit folosirea acestei căi de atac pentru a aduce respectivele fapte în atenția organelor competente. Cu toate acestea, Curtea constată că depunerea unei plângeri penale nu reprezintă singura modalitate de sesizare a Parchetului, art. 221 alin. (1) C. proc. pen. prevăzând și că organele de urmărire penală „se sesizează din oficiu când află pe orice altă cale că s-a săvârșit o infracțiune”. De asemenea, Codul de procedură penală prevede procedura care trebuie urmată într-un astfel de caz, procedură care pare să fie folosită de Parchet, inclusiv – de exemplu – atunci când învinuitul pretinde în mod credibil că a fost victima unor violențe din partea agenților de poliție (a se vedea supra, pct. 27).

41. În speță, Curtea constată că, în mai multe rânduri, pe parcursul derulării procedurii penale inițiate împotriva sa, în prezența judecătorilor și a reprezentanților Parchetului, reclamantul și avocatul său au introdus plângeri detaliate privind pretensele rele tratamente suferite și au precizat că doreau să dovedească aceste alegații prin intermediul fotografiei persoanei în cauză publicate în cotidianul *Telegraf* și prin declarația șoferului de taxi, D.G., prezentate la dosar (a se vedea supra, pct. 17, 19-20 și 22). Or, în timp ce au fost informate nu doar cu privire la faptele preținse, ci și la mijloacele de probă care le susțin, autoritățile – și în special procurorii responsabili de urmărirea penală împotriva reclamantului – nu au dispus deschiderea investigațiilor în ceea ce privește aceste fapte. În plus, la dezbaterile din 17 martie 2003, procurorul însărcinat cu ancheta a răspuns că nu existau probe cu privire la alegațiile persoanei în cauză conform cărora acesta a fost supus la acte de violență fizică și psihică în cursul anchetei (a se vedea supra, pct. 20 *in fine*).

42. De asemenea, Curtea reamintește că a evidențiat deja că, la momentul desfășurării faptelor, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 281 din 26 iunie 2003, un reclamant putea contesta o ordonanță de neîncepere a urmăririi penale a Parchetului doar în fața parchetelor superioare ierarhic (a se vedea, printre altele, *Mogos împotriva României*, nr. 20420/02, pct. 86-87, 13 octombrie 2005). Prin urmare, aceasta consideră că nu i se poate reproșa reclamantului faptul că a sesizat Curtea cu capătul de cerere referitor la violențele suferite, prin constatarea lipsei oricărei reacții din partea diferitelor parchete însărcinate cu cauza sa față de susținerile sale și dovezile în sprijinul acestora.

43. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că reclamantul a atras în mod corespunzător atenția organelor competente cu privire la violențele pe care pretinde că le-a suferit – în mod credibil având în vedere dovezile prezentate –, dând astfel autorităților posibilitatea, conform dreptului intern, de a iniția o anchetă înainte de sesizarea Curții cu

privire la faptele în cauză. În consecință, având în vedere circumstanțele deosebite ale speței, reclamantul nu era obligat să mai folosească calea de atac sugerată de Guvern pentru a obține același rezultat, și anume inițierea unei anchete penale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Günes*, citată anterior, *Egmez*, citată anterior, pct. 66 și *Kaja împotriva Greciei*, nr. 32927/03, pct. 40 *in fine*, 27 iulie 2006).

Rezultă că nu poate fi reținută excepția preliminară a Guvernului.

44. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere, în cele două părți ale sale, nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Cu privire la acuzația de rele tratamente

45. Făcând trimitere la jurisprudența Curții privind art. 3 din convenție, Guvernul susține că, dacă statul pârât este cel care trebuie să formuleze o explicație plauzibilă pentru rănilor constatate la un individ care prezenta o stare bună a sănătății la momentul arestării sale preventive, reclamantul trebuie, în primul rând, să facă dovada existenței rănilor pretinse. Acesta susține că reclamantul se bazează doar pe propriile afirmații, având în vedere că nu a prezentat nici un certificat medical în sprijinul acuzațiilor sale. Într-adevăr, conform Guvernului, fișa medicală întocmită la penitenciarul Poarta Albă la 11 septembrie 2002 evidențiază că reclamantul era „clinic sănătos”; astfel, din documentul menționat anterior, inclusiv din concluziile sale, rezultă că persoana în cauză a fost examinată de un medic la momentul încarcerării sale în penitenciarul Poarta Albă și că nu prezenta urme de violență.

46. Reclamantul respinge argumentele Guvernului. Acesta susține faptul că relele tratamente la care a fost supus sunt dovedite de imaginile care îl prezintă, difuzate de posturile de televiziune și publicate în cotidianul *Telegraf*, precum și de declarația martorului D.G., și că fișa medicală din 11 septembrie 2002 nu a fost întocmită de către un medic independent, ci din cadrul Ministerului de Interne.

47. Curtea reamintește că, atunci când o persoană este privată de libertate, folosirea forței fizice în acest scop atunci când nu este strict necesară având în vedere comportamentul acesteia, aduce atingere demnității umane și reprezintă, în principiu, o încălcare a dreptului garantat de art. 3 (*Assenov ș.a. împotriva Bulgariei*, hotărârea din 28 octombrie 1998, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VIII, p. 3288, pct. 94).

48. De asemenea, aceasta reamintește că acuzația de rele tratamente trebuie susținută în fața Curții prin elemente de probă corespunzătoare (*Berktaş împotriva Turciei*, nr. 22493/93, pct. 165, 1 martie 2001). Pentru stabilirea faptelor pretinse, Curtea se folosește de criteriul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă” (*Farbtuhs împotriva Letoniei*, nr. 4672/02, pct. 54, 2 decembrie 2004). O „îndoială rezonabilă” reprezintă o îndoială ale cărei motive pot fi găsite în faptele prezentate. Proba relelor tratamente dincolo de o asemenea îndoială poate fi rezultatul unui ansamblu de indicii sau prezumții irefutabile, suficient de grave, precise și concordante (*Chamad'ev ș.a. împotriva Georgiei și Rusiei*, nr. 36378/02, pct. 338, CEDO 2005-..., și *Danelia împotriva Georgiei*, nr. 8622/01, pct. 41, 17 octombrie 2006). Având în vedere situația de vulnerabilitate în care se află persoanele reținute, Curtea consideră că, în cazul în care un individ prezintă, la momentul încredințării autorităților, o sănătate bună și se constată că este rănit la momentul eliberării sale, statul trebuie să ofere o explicație plauzibilă pentru sursa rănilor (a se vedea, printre altele, *Vasil Petrov împotriva Bulgariei*, nr. 57883/00, pct. 66, 31 iulie 2008). De asemenea, Curtea reamintește jurisprudența sa constantă, conform

căreia aceasta apreciază faptele, în lumina tuturor elementelor de care dispune (*Bati ș.a. împotriva Turciei*, nr. 33097/96 și 57834/00, pct. 113, 3 iunie 2004).

49. În speță, Curtea constată că există divergențe între părți cu privire la fapte și la mijloacele de probă relevante. Reclamantul afirmă că a fost bătut de agenții de poliție la momentul audierii sale și la începutul anchetei inițiate împotriva sa, la 10 septembrie 2002, și se bazează în acest sens pe imaginile filmate de jurnaliști în ziua respectivă și pe declarația martorului D.G., prezent la fața locului la momentul arestării sale. Din contră, Guvernul susține că reclamantul nu a adus nici o probă privind relele tratamente pretinse și face trimitere la mențiunile din fișa medicală din 11 septembrie 2002 de la penitenciarul Poarta Albă.

50. Curtea constată că examinarea fișei medicale în cauză, care trebuia să prezinte starea reclamantului la momentul reținerii sale, evidențiază mai multe contradicții și nereguli. În această privință, contrar argumentelor Guvernului, ea constată că această fișă prezintă, ca antet, data de 11 septembrie 2002, dar că concluziile, din josul paginii, cu privire la starea de sănătate a reclamantului cu ocazia examenului medical sunt redactate de medicul M.C., care profesa la penitenciarul Poarta Albă unde persoana în cauză a fost adusă, conform documentelor furnizate de Guvern, abia la 26 septembrie 2002. Bineînțeles, scurta mențiune „clinic sănătos”, adăugată pe aceeași pagină de medicul I.M.C., putea fi datată 11 septembrie 2002, dar aceasta contrazice parțial afirmația Guvernului, conform căreia fișa a fost redactată la penitenciarul Poarta Albă.

51. Totuși, admitând că mențiunea citată anterior a fost înscrisă la 11 septembrie 2002, în urma unui prim examen medical al reclamantului la o zi după pretinsele violențe, Curtea consideră că, în ceea ce privește circumstanțele speței, simpla mențiune „clinic sănătos” nu poate, singură, fi suficientă pentru a elimina acuzațiile persoanei în cauză ca nesustținute. În această privință, Curtea reamintește că un examen medical efectuat cu ocazia reținerii persoanei trebuie să menționeze orice semn vizibil de răni și toate leziunile corporale observate, precum și explicațiile furnizate de pacient cu privire la modul în care au survenit și avizul medicului cu privire la compatibilitatea leziunilor cu aceste explicații (*Iambor*, citată anterior, pct. 173 și 177, și *Akkoç împotriva Turciei*, nr. 22947/93 și 22948/93, pct. 118, CEDO 2000-X). De asemenea, având în vedere că dispozițiile interne în domeniu nu prevedeau asemenea cerințe la momentul faptelor, și ținând seama de imaginile care îl prezentau pe reclamant la 10 septembrie 2002 cu mai multe urme de violență pe față, Curtea consideră că scurta mențiune a medicului I.M.C., care viza în special starea clinică a persoanei în cauză, trebuie luată atent în considerare în măsura în care trebuie interpretată ca sesizând absența unor semne vizibile de violență (a se vedea supra, pct. 9 și 29-31).

52. Pe de altă parte, Curtea constată că Guvernul nu a furnizat nici un comentariu cu privire la declarația martorului D.G. sau cu privire la imaginile care îl prezentau pe reclamant, la sediul poliției, prezentând urme vizibile de violență pe față (a se vedea supra, pct. 11), dintre care una a fost publicată de cotidianul *Telegraf* la 11 septembrie 2002. Curtea constată că D.G. a confirmat în fața judecătorului și procurorului că a asistat la interpelarea reclamantului, precizând că acesta a fost lovit cu pumnii și picioarele de mai mulți agenți de poliție înarmați, înainte, dar și după ce a fost încătușat și întins pe burtă (a se vedea supra, pct. 19). Prin urmare, Curtea consideră că acuzațiile reclamantului cu privire la violențele suferite cu ocazia interpelării sale sunt susținute de o serie de indicii suficient de grave, precise și concordante [*a contrario*, *Ksenzov împotriva Rusiei* (dec.), nr. 75386/01, 7 ianuarie 2005, și *Jeong împotriva Republicii Cehe* (dec.), nr. 34140/03, 13 februarie 2007]. În ceea ce privește restul, Curtea constată că nimeni nu pretinde că semnele de violență prezentate de reclamant pot fi anterioare arestării sale.

53. Având în vedere toate elementele supuse aprecierii sale și ținând seama de absența oricărei explicații din partea guvernului pârât, Curtea consideră că este stabilit în speță că urmele de violență evidențiate de imaginile filmate la 10 septembrie 2002 au fost cauzate de un tratament pentru care Guvernul este răspunzător și care poate fi considerat tratament inuman în sensul art. 3 din Convenție.

54. Prin urmare, din punct de vedere material, a fost încălcat art. 3 din convenție.

2. Cu privire la obligația autorităților de a desfășura o anchetă efectivă

55. Guvernul își reiterează argumentele prezentate în cadrul excepției de neepuizare a căilor de atac interne pentru a justifica absența anchetei autorităților în ceea ce privește acuzațiile reclamantului.

56. Reclamantul respinge susținerile Guvernului.

57. Curtea reamintește că, în cazul în care un individ afirmă în mod credibil că a fost victima, în mâinile poliției sau ale altor servicii comparabile ale statului, unor grave tratamente ilicite și contrare art. 3, această dispoziție, combinată cu datoria generală impusă statului de art. 1 din convenție de a „recunoaște oricărei persoane care intră sub incidența jurisdicției [sale], drepturile și libertățile definite (...) [în] Convenție”, necesită, implicit, existența unei anchete oficiale efective. Această anchetă trebuie să poată conduce la identificarea și pedepsirea celor responsabili. În caz contrar, în ciuda importanței sale fundamentale, interdicția legală generală a torturii și pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante este inefficientă în practică și este posibil, în anumite cazuri, ca agenți ai statului, beneficiind de o cvasi-imunitate, să încalce drepturile celor supuși controlului lor (a se vedea, printre altele, *Assenov ș.a.*, citată anterior, pct. 102, și *Karaduman ș.a. împotriva Turciei*, nr. 8810/03, pct. 73, 17 iunie 2008).

58. În speță, Curtea reamintește că a constatat că reclamantul a atras atenția autorităților competente în ceea ce privește acuzațiile credibile referitoare la violențele pe care pretinde că le-a suferit din partea agenților de poliție la 10 septembrie 2002, precum și cu privire la probele pe care se baza, care le acordau posibilitatea, conform dreptului intern, de a iniția o anchetă în acest sens (a se vedea supra, pct. 40-43). În ceea ce privește examinarea medicală a persoanei în cauză, Curtea a evidențiat și lacune importante în scurtele mențiuni din fișa medicală a reclamantului, luând astfel act de insuficiența dispozițiilor interne care reglementau domeniul la momentul faptelor (a se vedea supra, pct. 29 și 50-51).

59. Prin urmare, chiar dacă au fost alertate de reclamant cu acuzațiile în cauză și de probele invocate în sprijinul acestora, autoritățile nu au inițiat nici o anchetă în vederea investigării plângerii credibile a persoanei în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Danelia*, citată anterior, pct. 64, și *Egmez*, citată anterior, pct. 100).

60. Având în vedere această absență a oricărei investigații, Curtea concluzionează că a fost încălcat art. 3 din convenție, din punct de vedere procedural.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 3 DIN CONVENȚIE

61. Reclamantul pretinde că nu a fost adus de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit să exercite atribuții judiciare, după arestarea sa, în dimineața de 10 septembrie 2002. Acesta invocă art. 5 § 3 din convenție, formulat după cum urmează:

„Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare [...]”.

A. Cu privire la admisibilitate

62. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

63. Guvernul admite că procurorul nu este un magistrat împuternicit să exercite atribuții judiciare, în sensul jurisprudenței Curții privind art. 5 § 3 din convenție, și că, la momentul faptelor, dreptul intern nu prevedea efectuarea unui control automat al detenției „îndată” după arestare. Acesta subliniază că, de la intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2003 („O.U.G nr. 109/2003”) privind modificarea Codului de procedură penală, procurorul îi mai poate doar propune judecătorului competent arestarea preventivă a unei persoane.

64. Reclamantul invocă faptul că a fost adus înaintea unui judecător pentru examinarea legalității detenției sale abia la 30 septembrie 2002, adică la 20 de zile de la arestarea sa.

65. Curtea ia act de faptul că Guvernul recunoaște că cerințele de la art. 5 § 3 din convenție privind controlul automat al detenției de către un magistrat împuternicit prin lege să exercite atribuții judiciare nu au fost respectate în speță, având în vedere dreptul intern relevant la momentul faptelor (a se vedea supra, pct. 28).

66. Curtea reamintește că a stabilit deja încălcarea art. 5 § 3 din convenție în mai multe cauze similare, în care reclamanții nu au fost aduși „de îndată” în fața unui magistrat împuternicit prin lege să exercite atribuții judiciare pentru controlul jurisdicțional al arestării sau reținerii acestora [a se vedea, printre altele, *Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, pct. 236, 239 și 240, CEDO 2003-VI (fragmente), și *Năstase-Silivestru*, citată anterior, pct. 29-33]. Având în vedere elementele de la dosar, aceasta nu identifică niciun motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită în speță, reclamantul fiind adus înaintea Judecătoriei Constanța abia la 20 de zile de la arestare (a se vedea supra, pct. 15).

67. Prin urmare, a fost încălcat art. 5 § 3 din convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 4 DIN CONVENȚIE

68. Reclamantul pretinde că instanțele care au pronunțat hotărâri la 30 septembrie și 15 octombrie 2002 nu s-au pronunțat într-un interval scurt cu privire la plângerea sa împotriva ordonanței procurorului de reținere din 10 septembrie 2002. Acesta adaugă că, în temeiul art. 140¹ C. proc. pen., prima instanță trebuia să se pronunțe cu privire la plângerea sa în termen de 24 de ore. Acesta invocă art. 5 § 4 din convenție, formulat după cum urmează:

„Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să se pronunțe într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

A. Cu privire la admisibilitate

69. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

70. Guvernul respinge argumentul reclamantului. Făcând trimitere la cauza *Delbec împotriva Franței* (nr. 43125/98, 18 iunie 2002), acesta susține că, pentru perioada care trebuie luată în considerare, trebuie să reținem că plângerea reclamantului împotriva ordonanței procurorului de reținere, trimisă de persoana în cauză Parchetului la 23 septembrie 2002, a fost primită de Judecătoria la 26 septembrie 2002. Aceasta s-a pronunțat la 30 septembrie 2002. De asemenea, recursul introdus la 2 octombrie 2002 de reclamant împotriva acestei hotărâri a fost respins prin hotărârea din 15 octombrie 2002, examinarea sa fiind între timp amânată de tribunal la cererea reclamantului.

71. În esență, reclamantul își reiterează argumentele.

2. Motivarea Curții

a) Perioada care trebuie luată în considerare

72. Curtea reiterează faptul că garanția care prevede dreptul unei persoane lipsite de libertate de a obține într-un termen scurt o hotărâre judecătorească cu privire la regularitatea reținerii sale vizează atât procedura de apel, cât și cea de primă instanță, pentru statele care au un sistem cu grad dublu de jurisdicție (*Singh împotriva Republicii Cehe*, nr. 60538/00, pct. 74, 25 ianuarie 2005). „Termenul” în cauză, care trebuie examinat ținând seama de desfășurarea generală a procedurii și de măsura în care întârzierile pot fi imputate conduitei reclamantului sau a consilierilor săi, începe cu prezentarea unei acțiuni (sau a unei cereri de prelungire) în fața instanței și se încheie în ziua în care se pronunță hotărârea în ședință publică sau, dacă o asemenea lectură nu este prevăzută, în ziua comunicării deciziei către reclamant sau avocatul său (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Rappaciuolo împotriva Italiei*, nr. 76024/01, pct. 34, 19 mai 2005).

73. În speță, Curtea constată că termenul care trebuie luat în considerare este de douăzeci și două de zile pentru două grade de jurisdicție, dar că perioada cuprinsă între 11 și 15 octombrie 2002 nu le poate fi imputată autorităților, amânarea examinării acțiunii realizându-se la cererea reclamantului.

b) Respectarea cerinței de „termen scurt”

74. Curtea reamintește că respectarea dreptului oricărei persoane, conform art. 5 § 4 din convenție, de a obține într-un termen scurt o hotărâre din partea unei instanțe cu privire la legalitatea detenției sale trebuie considerată în cadrul circumstanțelor fiecărei cauze (*R.M.D. împotriva Elveției*, hotărârea din 26 septembrie 1997, *Rec.* 1997-VI, pct. 42). În special, trebuie să ținem seama de desfășurarea generală a procedurii și de măsura în care întârzierile sunt imputabile conduitei reclamantului sau a avocaților săi. Totuși, în principiu, având în vedere că este în joc libertatea unei persoane, statul trebuie să facă astfel încât procedura să se desfășoare într-un interval minim de timp (*Mayzit împotriva Rusiei*, nr. 63378/00, pct. 49, 20 ianuarie 2005).

75. De asemenea, Curtea reiterează faptul că scopul convenției este de a proteja drepturile nu teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective (*Airey împotriva Irlandei*, 9 octombrie 1979, pct. 24, seria A nr. 32). În cadrul analizei respectării cerinței de „interval minim de timp” în cadrul analizei legalității ordonanței procurorului de arestare a reclamantului, Curtea

consideră că trebuie să țină seama și de diferitele dispoziții și termene de procedură prevăzute de dreptul intern (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Koendjibiharie împotriva Țărilor de Jos*, hotărârea din 25 octombrie 1990, pct. 27, Seria A nr. 185-B). Astfel, Curtea nu poate ignora faptul că ordonanța în cauză era valabilă doar pentru treizeci de zile de arest preventiv și că, în general, Codul de procedură penală solicită termene scurte pentru a garanta celeritatea deosebită a analizei legalității reținerii (precum termenul de 24 de ore pentru transferul plângerii și al dosarului de la parchet la instanță; a se vedea supra, pct. 26).

76. Chiar dacă termenul de douăzeci și două de zile, dintre care patru i se impută reclamantului, nu pare excesiv în sine, Curtea consideră că acesta trebuie examinat în cadrul termenelor prevăzute de Codul de procedură penală și a circumstanțelor speței. Aceasta constată că a fost nevoie de trei zile pentru ca plângerea reclamantului din 23 septembrie 2002, depusă la parchetul competent, să fie înregistrată la grefa tribunalului care trebuia să se pronunțe cu privire la aceasta și șapte zile pentru a fi examinată de acesta din urmă. S-au scurs alte șapte zile înainte ca Curtea de Apel să înregistreze, la 9 octombrie 2002, acțiunea introdusă de reclamant împotriva hotărârii din 30 septembrie 2002 a tribunalului, Parchetul transferându-i cererea de recurs abia la șase zile de la primirea acesteia.

77. Având în vedere lipsa oricărei justificări pentru termenele menționate anterior și faptul că era vorba de examinarea legalității ordonanței de arestare emisă de procuror, Curtea consideră că – în circumstanțele speței – procedura în cauză s-a desfășurat într-un „termen scurt”, astfel cum cere art. 5 § 4 în sensul jurisprudenței Curții.

Prin urmare, din acest punct de vedere, a fost încălcat articolul menționat.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

78. Reclamantul se plânge, în esență, de atingerea adusă vieții sale private ca urmare a faptului că, la 10 septembrie 2002, agenții de poliție au chemat jurnaliștii, care l-au filmat și fotografiat, în starea în care se găsea, astfel încât imaginile care îl prezentau cu urme de violență pe față au fost difuzate în media, una dintre acestea fiind publicată special pe prima pagină a cotidianului *Telegraf*, la 11 septembrie 2002. În esență, acesta invocă art. 8 din convenție, formulat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

79. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

80. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne de către reclamant. Pe de o parte, acesta susține că reclamantul putea depune o plângere penală pentru calomnie (art. 206 C. pen.) împotriva persoanei răspunzătoare sau, în cazul în care nu o cunoștea, putea sesiza în primul rând organele de urmărire penală cu o plângere prealabilă în acest sens. De asemenea, reclamantul avea la dispoziția sa acțiunea în răspundere civilă delictuală (art. 998-999 C. civ.), în cazul în care acesta ar fi considerat că era vorba de un delict civil și că acesta i-a cauzat un prejudiciu. Or, reclamantul, conform concluziei Guvernului, nu s-a îndreptat în cauză

împotriva mass-mediei, prin intermediul procedurii penale și civile menționate, pentru a încerca să remedieze situația denunțată.

81. Reclamantul respinge susținerile Guvernului fără a furniza observații specifice.

82. Curtea reamintește că, prin invocarea neepuizării căilor de atac interne, Guvernul trebuia să convingă Curtea că o acțiune efectivă era disponibilă atât în teorie, cât și în practică la momentul faptelor, cu alte cuvinte că era accesibilă și îi putea oferi reclamantului rezolvarea cererilor sale și că prezenta perspective rezonabile de reușită [*V. împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 24888/94, pct. 57, CEDO 1999-IX].

83. În primul rând, Curtea constată că plângerea reclamantului îi vizează pe agenții de poliție care i-au invitat pe jurnaliști să filmeze în sediul poliției unde acesta era reținut, ceea ce a avut ca rezultat difuzarea imaginilor video și a unei fotografii cu acesta către public. Curtea evidențiază că procedurile pe care Guvernul îi reproșează reclamantului că nu le-a inițiat, în special, împotriva mass-media, nu puteau reprezenta un remediu pentru plângere, astfel cum a fost formulată de persoana în cauză.

84. Presupunând că excepția Guvernului trebuie citită ca privind și caracterul efectiv al procedurilor citate anterior referitoare la agenții de poliție, Curtea constată că Guvernul nu a precizat în nici un fel modul în care faptele pe care reclamantul le impută autorităților pot fi incluse în infracțiunea de calomnie, care vizează „afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinante privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune [...] ori disprețului public”, nici nu a furnizat exemple de jurisprudență internă în sprijinul susținerilor sale. O concluzie similară se impune în ceea ce privește acțiunea bazată pe art. 998 și 999 C. civ.: Guvernul nu a prezentat nici o hotărâre definitivă privind dreptul la imagine în general și nici măcar nu a oferit argumente sau exemple de jurisprudență care permit presupunerea că, având în vedere condițiile impuse la articolele citate anterior, reclamantul avea perspective rezonabile de reușită în speță într-o astfel de acțiune inițiată nu împotriva jurnaliștilor, ci împotriva agenților de poliție (a se vedea supra, pct. 32). De asemenea, Curtea observă că a constatat deja într-o altă cauză, în raport cu fapte similare examinate din perspectiva art. 6 § 2 din convenție, că Guvernul nu a demonstrat existența în practică a unei căi de atac efective într-o asemenea situație [*Notar împotriva României* (dec.), nr. 42860/98, pct. 171, 13 noiembrie 2003].

85. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că Guvernul nu a demonstrat caracterul efectiv în speță al căilor de atac invocate. Prin urmare, excepția Guvernului, cu cele două părți ale sale, nu poate fi reținută.

86. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

87. Guvernul nu a prezentat observații pe fond în ceea ce privește acest capăt de cerere nici în termenul stabilit cu ocazia comunicării cererii, nici în urma scrisorii grefei din 27 iulie 2006 prin care era invitat să prezinte eventuale observații suplimentare.

88. Reclamantul susține că drepturile sale, garantate de art. 8 din convenție, nu au fost respectate deoarece autoritățile l-au „expus” în fața mass-media, în momentul în care era privat de libertate.

89. În ceea ce privește imaginile care îl prezentau pe reclamant în arest, difuzate de mass-media, conform jurisprudenței sale, Curtea este obligată să verifice dacă statul pârât și-a respectat obligația de neingerință în dreptul la respectarea vieții private a reclamantului. Aceasta este obligată să verifice dacă a existat în speță o încălcare a dreptului menționat și, în

cazul unui răspuns afirmativ, dacă această încălcare a îndeplinit cele trei condiții stabilite la art. 8 § 2: să fie „prevăzută de lege”, să vizeze unul sau mai multe dintre scopurile legitime în temeiul paragrafului 2 din dispoziția menționată și să fie „necesară, într-o societate democratică”, pentru a le atinge (*Sciacca împotriva Italiei*, nr. 50774/99, pct. 28, CEDO 2005-....).

90. Curtea reamintește că noțiunea de viață privată include elemente care fac trimitere la dreptul la imagine al unei persoane și că publicarea unei fotografii ține de viața privată (*Von Hannover împotriva Germaniei*, nr. 59320/00, pct. 59, 50-53, CEDO 2004-VI). În cauza citată, aceasta a precizat și principiile generale care reglementează rapoartele dintre protecția vieții private și libertatea de exprimare (*Von Hannover*, citată anterior, pct. 56-60). De asemenea, într-o cauză în care reclamanta nu era o persoană care acționa într-un context public, ci – precum în speță – o persoană urmărită penal, Curtea a considerat că faptul că persoana în cauză făcea obiectul urmăririi penale nu putea restrânge domeniul de protecție mai larg de care aceasta beneficiază ca „persoană obișnuită”. Având în vedere că autoritățile au oferit presei o fotografie a reclamantei, luată din dosarul său penal, ingerința în cauză – care rezulta din distribuirea și publicarea acestei fotografii, și care nu era prevăzută de vreo „lege” – a condus Curtea la concluzia încălcării art. 8 din convenție (*Sciacca*, citată anterior, pct. 29 *in fine* și 30). În sfârșit, într-o cauză privind publicarea, fără acordul reclamantului, a unei fotografii făcute de un jurnalist și care prezenta persoana în cauză la comisariatul de poliție unde fusese adusă pentru o declarație, Curtea a stabilit existența unei ingerințe contrare art. 8 din convenție, publicarea în cauză neputând fi considerată ca generând o dezbatere oarecare de interes general pentru societate, indiferent de gradul de interes al acesteia față de faptele care stau la originea art. de presă (*Gourguenidze împotriva Georgiei*, nr. 71678/01, pct. 55-63, 17 octombrie 2006).

91. Curtea consideră că speța prezintă asemănări cu aceste două cauze menționate. În acest temei, Curtea constată că imaginile și fotografia care îl prezentau pe reclamant au fost înregistrate de jurnaliști la sediul Poliției Constanța la 10 septembrie 2002, la câteva ore după ce persoana în cauză a fost prinsă, noaptea, în flagrant delict într-o parcare de la periferia orașului. Curtea ia act de faptul că afirmația reclamantului, conform căreia jurnaliștii au fost chemați la sediul poliției de către agenții de poliție, nu a fost dezmințită de către Guvern și este confirmată de elementele de la dosar, ținând seama de circumstanțele arestării persoanei în cauză. Prin urmare, Curtea consideră că, în speță, comportamentul agenților de poliție care i-au chemat pe jurnaliști și i-au autorizat, fără acordul reclamantului, să înregistreze la sediul poliției – pentru a le difuza în presă – imagini ale acestuia din urmă, chiar la momentul începerii urmăririi penale împotriva sa, reprezintă o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private.

92. Curtea observă că Guvernul nu a oferit nici o indicație cu privire la justificarea unei astfel de ingerințe. Presupunând chiar că art. 45 alin. (2) din Legea nr. 360/2002 și că art. 4 din Decizia nr. 80/2002 a CNA (a se vedea supra, pct. 34) pot fi considerate că au oferit o bază legală pentru ingerința în cauză, Curtea nu identifică care „scop legitim”, astfel cum este cerut de art. 8 § 2, era vizat de aceasta din urmă. În acest scop, ea evidențiază că, la momentul faptelor, reclamantul nu era fugar, ci era reținut la sediul poliției și că procesul penal public inițiat împotriva sa nici nu începuse măcar. Prin urmare, nu trebuie considerat că difuzarea imaginilor în cauză, care de fapt nu aveau o valoare informativă ca atare, viza respectarea intereselor justiției, de exemplu pentru a asigura prezentarea sa la proces, sau prevenirea infracțiunilor penale, actul de acuzare nefiind încă întocmit la momentul faptelor. Prin urmare, în lumina circumstanțelor cauzei, Curtea consideră că ingerința respectivă în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private nu urmărea vreunul din scopurile legitime prevăzute la art. 8 § 2 din convenție.

93. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că a fost încălcat art. 8 din convenție.

V. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

94. Citând art. 5 § 2 din convenție, reclamantul se plânge de faptul că nu a fost informat, în cel mai scurt timp, de motivele arestării sale și de acuzațiile aduse împotriva sa. În temeiul art. 6 § 1 și 3 a), b) și c) din convenție, reclamantul se plânge de inechitatea procedurii penale împotriva sa. În special, acesta susține că nu a fost asistat de un avocat cu ocazia primei declarații date la 10 septembrie 2002, că nu a fost informat de la început de procuror cu privire la dreptul său de a beneficia de un avocat la alegere și că cererea sa de administrare a probelor a fost respinsă de Tribunalul Constanța, la 9 decembrie 2002.

95. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă pentru a i se aduce la cunoștință susținerile formulate, Curtea nu a constatat nici o încălcare aparentă a drepturilor și libertăților garantate prin art. convenției.

Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

96. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

97. Făcând trimitere la cererea sa din formularul de cerere, reclamantul solicită 200 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral suferit ca urmare a încălcării art. 3, 5, 6 și 8 din convenție.

98. Guvernul consideră că persoana în cauză nu a dovedit legătura de cauzalitate între prejudiciul invocat și preținsele încălcări ale convenției și că, în orice caz, suma solicitată este excesivă având în vedere jurisprudența Curții în domeniu.

99. Curtea reamintește că a stabilit încălcarea art. 3 (din punct de vedere material și procedural), art. 5 și art. 8 din convenție și consideră că reclamantul a suferit, ca urmare a violențelor în cauză, un prejudiciu moral care trebuie reparat. În aceste împrejurări, ținând seama de circumstanțele cauzei și pronunțându-se în echitate, astfel cum prevede art. 41 din convenție, Curtea consideră că trebuie să îi acorde reclamantei 8 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

100. Reclamantul nu a prezentat o cerere de rambursare a cheltuielilor de procedură efectuate în cadrul procedurilor în fața instanțelor naționale sau în fața Curții.

C. Dobânzi moratorii

101. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. Declară, în unanimitate, cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere privind art. 3, 5 § 3 și 4, și 8 din convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. Hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 3 din convenție, din punct de vedere material;

3. Hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 3 din convenție, din punct de vedere procedural;

4. Hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 5 § 3 din convenție;

5. Hotărăște, cu șase voturi la unu, că a fost încălcat art. 5 § 4 din convenție;

6. Hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 8 din convenție;

7. Hotărăște, în unanimitate,

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerei definitive a prezentei hotărâri, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, suma de 8 000 EUR (opt mii de euro), cu titlu de prejudiciu moral, care va fi convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

8 Respinge, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 24 februarie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep
Președinte

Casadevall

În conformitate cu art. 45 § 2 din convenție și 74 § 2 din regulament, se anexează la prezenta hotărâre rezumatul opiniei parțial concordante a judecătorului Zupančič și al opiniei parțial separate a judecătorului Myjer.

Opinia concordantă a judecătorului Zupančič

Doresc să adaug votului meu favorabil constatării încălcării art. 5 § 4, în speță, câteva cuvinte în sprijinul raționamentului Curții.

Astfel cum a precizat Curtea adesea, respectarea dreptului oricărei persoane, conform art. 5 § 4 din convenție, de a obține într-un termen scurt o hotărâre din partea unei instanțe cu privire la legalitatea reținerii sale trebuie considerată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze (a se vedea, printre altele, *R.M.D. împotriva Elveției*, 26 septembrie 1997, pct. 42, *Rec.* 1997-VI). Or, desfășurarea procedurii de control jurisdicțional a reținerii într-un „interval minim de timp” era cu atât mai importantă în prezenta cauză cu cât era vorba de prima procedură în care un „magistrat împuternicit să exercite atribuții judiciare” examina legalitatea reținerii reclamantului de către un procuror (a se vedea supra, pct. 66). De asemenea, examinând conformitatea duratei unei asemenea proceduri cu art. 5 § 4, Curtea a considerat deja că, ca

pentru obligația care rezultă de la art. 5 § 1, autoritățile trebuie, în acest scop „să respecte normele de fond ca procedură a legislației naționale” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Koendjbiharie împotriva Țărilor de Jos*, 25 octombrie 1990, pct. 27, seria A nr. 185-B, și *Vrenčev împotriva Serbiei*, nr. 2361/05, pct. 83, 23 septembrie 2008). În speță, examinarea duratei procedurii în cauză trebuie deci să țină seama și de faptul că, chiar la momentul faptelor, art. 140¹ C. proc. pen. prevedea anumite termene pentru a asigura celeritatea unei asemenea examinări (a se vedea termenul de douăzeci și patru de ore pentru transmiterea plângerii reclamantului și a dosarului în cauză de către Parchet instanței). Reamintind că scopul convenției este de a proteja drepturile nu teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, consider că nu trebuie să insistăm asupra desfășurării faptelor relevante și asupra termenelor de înregistrare și examinare de către instanțe a acțiunii reclamantului, prezentate în hotărârea anexată (a se vedea supra, pct. 76).

Prin urmare, împărtășesc opinia majorității, conform căreia, chiar dacă termenul în cauză nu pare excesiv în sine, acesta duce, în circumstanțele speței, la încălcarea art. 5 § 4 din convenție.

Opinia parțial separată a judecătorului Myjer
(Traducere)

Am votat împotriva constatării încălcării art. 5 § 4.

Sunt pe deplin conștient de faptul că, în conformitate cu jurisprudența Curții referitoare la art. 5 § 1 și 4, pentru a respecta cerințele convenției, este necesar ca un control pertinent să respecte normele de fond ca procedură a legislației naționale și să se exercite mai mult în conformitate cu scopul art. 5: de a proteja individul împotriva arbitrarului, în special împotriva termenului în care s-a pronunțat (*Koendjbiharie împotriva Țărilor de Jos*, 25 octombrie 1990, pct. 27, seria A nr. 185-B).

Mă întreb totuși dacă este, sau ar trebui să fie, obligația Curții să decidă că un stat contractant a încălcat dreptul consacrat de art. 5 § 4 într-o situație în care, în termeni obiectivi, decizia internă – chiar dacă nu a fost pronunțată exact în termenul prevăzut de normele procedurale ale statului – a fost luată foarte prompt. În acest caz, Curtea acționează mai mult ca o instanță de al patrulea grad de jurisdicție care controlează minuțios aplicarea tuturor normelor procedurale interne decât ca o instanță internațională a drepturilor omului care verifică dacă sunt îndeplinite la nivel național cerințele minime europene. În aceste condiții, un stat contractant poate chiar să considere oportună utilizarea unui singur termen general în legislația sa, precum „prompt” sau „fără întârzieri nejustificate”, în loc să precizeze termene stricte.

Subliniind că examinarea termenului în cauză depinde de circumstanțele fiecărei spețe, observ cu titlu de comparație că, în alte cauze în care Curtea a stabilit nerespectarea cerinței unui „termen scurt”, în sensul art. 5 § 4, termenele în cauză erau, respectiv, de șaptesprezece și de douăzeci și șapte de zile pentru un grad unic de jurisdicție (*Kadem împotriva Maltei*, nr. 55263/00, pct. 43-45, 9 ianuarie 2003, și *Rehbock împotriva Sloveniei*, nr. 29462/95, pct. 84-88, CEDO 2000-XII) sau, pentru două grade de jurisdicție, de treizeci și două de zile, patruzeci și trei de zile și două luni și douăzeci și patru de zile (*G.B. împotriva Elveției*, nr. 27426/95, pct. 34-39, 30 noiembrie 2000, *Jablonski împotriva Poloniei*, nr. 33492/96, pct. 91-94, 21 decembrie 2000, și *Sulaoja împotriva Estoniei*, nr. 55939/00, pct. 74, 15 februarie 2005).

Având în vedere elementele de la dosar, nu pot considera că termenul imputabil organelor în speță este excesiv. Astfel, remarc faptul că Judecătoria Constanța s-a pronunțat la 30 septembrie 2002, la șapte zile de la depunerea plângerii reclamantului împotriva ordonanței de reținere emise de procuror, și la patru zile de la primirea efectivă a acestei plângeri.

De asemenea, fiind vorba de pretinsa nerespectare de judecătorie a termenului prevăzut la art. 140¹ C. proc. pen., constat că reclamantul nu a oferit elemente – precum exemple din jurisprudență – pentru a-și susține argumentul conform căruia termenul „în aceeași zi” trebuia calculat de la data la care Parchetul a transferat dosarul la instanță (a se vedea pct. 26 din hotărâre). În sfârșit, nici o încălcare a cerinței de „termen scurt” nu poate fi reținută în ceea ce privește procedura căilor de atac, care s-a finalizat prin hotărârea din 15 octombrie 2002 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lăpușan împotriva României*, nr. 29723/03, pct. 44-45, 3 iunie 2008, și *Starokadomski împotriva Rusiei*, nr. 42239/02, pct. 80, 31 iulie 2008).